

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część X. — Wydana i rozesłana 24. lutego 1905.

Treść: № 24. Rozporządzenie, dotyczące się wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym (calciumkarbid).

24.

Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, handlu, kolei żelaznych i rolnictwa z dnia 17. lutego 1905,

tyczące się wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym (calciumkarbid).

Na mocy ustawy przemysłowej, ogólnej ustawy górniczej, sanitarnej ustawy państwowej z dnia 30. kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 68, i ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierających zarządzenia przeciw używaniu środków wybuchowych w sposób dla ogółu niebezpieczny, wydaje się ze względów publicznych tu w rachubę wchodzących, następujące zarządzenia co do wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym z zastrzeżeniem — w miarę dalszych doświadczeń — koniecznych uzupełnień i zmian:

A. O karbidzie wapniowym.

§ 1.

Zbiorniki na wapień.

Karbid wapniowy wolno wprowadzać w obrót lub przechowywać tylko w szczelnie zamkniętych, wody nie przepuszczających zbiornikach.

Zbiorników tych nie wolno wyrabiać z miedzi lub innych kruszców, które z acetylenem dają połączenia wybuchowe, następnie muszą być zbiorniki te, jeżeli więcej jak 10 kilogramów karbidu wapniowego zawierają, opatrzone napisem o głoskach

w oczy wpadających: „Karbid wapniowy! Trzymać zawsze w szczelnem zamknięciu i zdala od wilgoci!“

Zalutowane zbiorniki z karbidem otwierać wolno tylko w drodze mechanicznej, bez używania przyrządów do rozlutowywania.

Jeżeli nie cała ilość w zbiorniku zawarta ma być naraz użyta, dobywać należy z niego karbid wapniowy, tylko w miarę każdorazowej potrzeby i zbiornik znowu zamknąć lub przykryć.

Zbiorniki z karbidem należy trzymać na składzie tak, by się do nich woda dostać nie mogła.

§ 2.

Przechowywanie w budynkach mieszkalnych.

W ilości do 300 kilogramów wolno trzymać karbid wapniowy w budynkach mieszkalnych, jednakże tylko w zbiornikach, zawierających najwięcej po 110 kilogramów (dozwolone przekroczenie normalnego opakowania 100 kilogramów).

Lokale na przechowanie karbidu wapniowego muszą być jak najlepiej zabezpieczone od dostępu wilgoci. Piwnice są wykluczone.

§ 3.

Przechowywanie w lokalach w których są przyrządy.

W lokalach, w których są ustawione przyrządy do wyrobu gazu acetylenowego, nie ma być z reguły więcej na składzie, nad pięciokrotne dzienne zapotrzebowanie karbidu wapniowego, aż do ilości 300 kilogramów w zbiornikach o zawartości co najwięcej 110 kilogramów.

Przechowywanie karbidu wapienia w wyżej oznaczonych lokalach w ilości, pięciokrotne zapotrzebowanie dzienne przekraczającej, jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli karbid wapienia w nie więcej jak dwóch zbiornikach się trzyma. Tych zbiorników równocześnie otwierać nie wolno i nie mogą one mieć większej zawartości, jak po 110 kilogramów.

§ 4.

Składy karbidu.

Jeżeli karbid wapniowy ma zostawać na składzie w ilościach większych niż 300 kilogramów do najwięcej 1000 kilogramów, trzeba go umieszczać — wyjąwszy przypadek z § 6 — tylko w umyślonych, odosobnionych lokalach, które muszą być od mieszkalnych albo do trwałego pobytu ludziom służących ubikacji całkiem murami oddzielone. Do tych składów nie ma mieć dostępu wilgoć ani woda, muszą być jasne i nie mają zawierać żadnego rodzaju palenisk i dymników. Sztucznie oświetlać można tylko zewnątrz przez szczelnie zamkniętą taflę szklaną (okno). Składy karbidu muszą mieć należytą wentylację; otwory wentylacyjne nie mogą być opatrzone żadnymi przyrządami do zamykania i mają być tak urządzone, żeby deszcz i śnieg nie mogły się nimi dostać a ewentualnie powstający gaz acetylenowy mógł uchodzić bez niebezpieczeństwa, nawet z najwyższych miejsc lokalu. Drzwi składów karbidu wapniowego powinny się otwierać na zewnątrz. Ubikacje piwniczne są od użycia na skład karbidu wykluczone. Zbiorniki na karbid należy tak ustawiać, ażeby się same nie mogły stoczyć.

Wchodzenie do składów karbidu ze światłem, jakoteż palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami palnymi jest w nich zakazana. Na drzwiach wchodowych należy umieścić następujący wyraźnie widzialny napis: „Skład karbidu! Wchodzenie ze światłem, jakoteż wszelka manipulacja z przedmiotami palnymi i palenie tytoniu wzbronione!“

W składach karbidu oprócz chemikaliów służących do oczyszczania gazu acetylenowego można przechowywać tylko takie przedmioty, które nie są zapalne.

§ 5.

Magazyny karbidu.

Karbid wapniowy w ilości ponad 1000 kilogramów należy — wyjąwszy przypadek §u 6 — umieszczać w osobnych magazynach; te, jeżeli nie są przynajmniej o 10 metrów oddalone od mieszkalnych lub do stałego pobytu ludziom służących budynków, jakoteż od granic sąsiedzkich, muszą być oddzielone od nich murami ogniowymi a z zewnątrz od ognia zabezpieczone.

Magazyny muszą być pokryte lekkim dachem z nieprzepuszczającej wody dachówki, jakoteż mieć nieprzepuszczającą wody, odpływ jej umożliwiającą, pochyloną podłogę, której powierzchnia o 20 centymetrów wyżej ma leżeć, jak powierzchnia graniczącego terenu. W obrębach powodziowych takich magazynów stawiać nie wolno.

Co się tyczy miejsc składu w takich magazynach, obowiązują zresztą postanowienia, zawarte w §ie 4 tego rozporządzenia.

§ 6.

Skład karbidu pod gołym niebem.

Karbid wapniowy składać można pod gołym niebem, jeżeli plac na skład służący płotem, kratą z drutu lub w inny jaki sposób odpowiednio jest ogrodzony i przynajmniej o 10 metrów oddalony od budynków i granic sąsiedzkich; w tym przedziale nie wolno składać żadnych palnych przedmiotów.

Karbid wapniowy w zbiornikach zamkniętych, nie przepuszczających wody, należy ustawiać na pochyłym, przepuszczającym wodę lub umożliwiającym odpływ wody podniesieniu, które dolną krawędzią od ziemi przynajmniej 20 centymetrów jest oddalone i tak urządzone, że do zbiorników karbidu woda ani z dołu ani z góry dostać się nie może.

Zbiorniki wapienia należy dachem ochronnym lub innym stosownym okryciem przed wilgocią zabezpieczyć i na odpowiednie podstawki ustawić tak, by nie leżały bezpośrednio na podniesieniu i na stoczenie się nie były narażone.

Przystęp do placu składu jest dla nieupoważnionych niedozwolony. Wchodzenie na plac ze światłem, jakoteż palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami zapalnymi na nim jest zakazana. Przy wejściach należy umieścić tablice z ostrzeżeniem o następującym, wyraźnie czytelnym napisie: „Skład karbidu! Uważać, by zawsze sucho było! Obcym wstęp wzbroniony. Wszelka manipulacja ze światłem i przedmiotami zapalnymi, tudzież palenie tytoniu jak najsurowiej wzbronione!“

§ 7.

Rozdrabnianie.

Rozdrabniając karbid wapniowy starać się należy jak najusilniej, żeby przytem nie powstawał pył; przy większych robotach tego rodzaju robotnicy przy tem zajęci powinni być opatrzeni w respiratory i okulary ochronne.

§ 8.

Zakłady przemysłowe.

Jakie zarządzenia mają być wydane względem do wyrobu karbidu wapniowego w przemysłowych

zakładach wytwórczych, jakoteż względem handlu nim, pozostawia się każdorazowemu rozstrzygnięciu co do przemysłowo-policyjnej dopuszczalności zakładu.

B. O acetylenie.

I. Postanowienia ogólne.

§ 9.

Acetylen ciekły.

Do acetyleny ciekłego stosują się postanowienia ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierającej zarządzenia przeciwko używaniu środków wybuchowych w sposób niebezpieczny dla ogółu i obchodzeniu się z nimi w takiż niebezpieczny sposób, tudzież dodatkowe rozporządzenia do tej ustawy.

Wyrób i używanie acetyleny ciekłego jest na teraz niedozwolone.

§ 10.

Acetylen zgęszczony.

Gaz acetylenowy zgęszczony pod bezwzględem ciśnieniem, wynoszącym więcej niż 2 atmosfery (2 kg na cm^2), można wyrabiać i puszczać w obrót w stanie czystym i w mieszaninach z innymi gazami i parami, tudzież w roztynach, tylko za szczególnem zezwoleniem politycznej władzy krajowej.

Celem uzyskania takiego zezwolenia należy przedłożyć politycznej władzy krajowej dokładny opis zamierzonego postępowania (w trzech egzemplarzach), który zawierać ma w szczególności daty o wysokości stosować się mającego ciśnienia, o ewentualnym stosunku mieszaniny, o rodzaju wyrobu, przechowywania, jakoteż o rodzaju zamierzonego użycia zgęszczonego gazu acetylenowego, względnie jego mieszanin i roztynach. Opis ten musi być taki, by umożliwił stanowczy sąd, czy przyrządy i przybory przy postępowaniu użyte, należyte zabezpieczone są od niebezpieczeństwa wybuchu.

§ 11.

Mieszaniny z powietrzem.

Przechowywanie i gromadzenie mieszanin gazu acetylenowego z powietrzem atmosferycznym lub z innymi, wolny tlen zawierającymi lub wydzielającymi gazami, jest wzbronione.

§ 12.

Zakłady wyrobu i użycia gazu acetylenowego.

Zakłady przemysłowe zarobkowego wyrobu i użycia gazu acetylenowego podlegają postanowieniom ustawy przemysłowej.

Zakłady niezarobkowego wyrobu gazu acetylenowego potrzebują, o ile produkcja gazu na godzinę przy pełnym ruchu więcej jak 300 litrów wynosi, zezwolenia politycznej władzy pierwszej instancji. Celem uzyskania tego zezwolenia należy przedłożyć rzeczonyj władzy jeszcze przed rozpoczęciem przygotowań potrzebne plany i opisy zakładu z podaniem wymaganych dat o systemie przyrządów, które mają być użyte.

Zezwolenia na urządzenie zakładu można po zasięgnięciu opinii gminy już na podstawie takiego podania udzielić, chyba że szczególnejsze publiczne względy wymagają wyjątkowo przedsięwzięcia komisyjnej pertraktacji.

Gdy zakład urządzony został, należy o tem władzy politycznej donieść.

Przy zakładach obliczonych na większe spożycie gazu niż 1500 litrów na godzinę, musi się władza na miejscu przekonać o prawidłowym urządzeniu zakładu. To samo obowiązuje zakłady z mniejszym spożyciem gazu, jeżeli szczególne okoliczności wymagają takiego skontrolowania zakładu.

Żaden zakład dla większego spożycia gazu jak 300 litrów na godzinę nie może być w ruch puszczone, zanim władza orzekła, że przeszkody żadnej nie ma.

Do urządzenia i puszczenia w ruch zakładów ze spożyciem gazu aż do 300 litrów na godzinę, wystarczy przed rozpoczęciem robót instalacyjnych wniesienie do politycznej władzy pierwszej instancji pisemnego oznajmienia, które zawierać ma potrzebne daty o systemie przygotowanego przyrządu, tudzież opis zakładu (zwłaszcza lokalu przyrządów). Władza ma prawo w razie potrzeby zażądać także przedłożenia planów. Zresztą zastrzega się władzy prawo, przekonywania się na miejscu o przestrzeganiu istniejących przepisów, usunięcia znalezionych nieprawidłowości a nawet, jeżeli tego względy na dobro publiczne wymagają, wstrzymania ruchu.

Gminie należy dać sposobność brania udziału w czynnościach komisyjnych.

Przy przedsięwzięciu istotnych zmian w ustroju zakładu mają powyższe postanowienia analogiczne zastosowanie.

§ 13.

Umieszczanie karbidu przy wyrobie gazu acetylenowego.

W przypadkach § 12. starać się należy o wykonanie przepisów dotyczących się umieszczenia karbidu wapniowego.

§ 14.

Zaprowadzenie przewodów gazu acetylenowego i przyrządów do oświetlania.

Wymagana koncesya.

Stosownie do § 15., punkt 17., ustawy przemysłowej, potrzebna jest koncesya do przemysłowego ustawiania stałych przyrządów, względnie do zaprowadzania i naprawy przewodów gazu acetylenowego i przyrządów do oświetlania.

Ubiegający się o taką koncesyę mają oprócz dopełnienia ogólnych warunków § 23 ustawy przemysłowej, udowodnić swoje szczególne uzdolnienie, aż do dalszego zarządzenia według postanowień punktu 8. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. września 1883, Dz. u. p. Nr. 151 i rozporządzeń ministeryalnych z dnia 20. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 184, jakoteż z dnia 18. października 1899, Dz. u. p. Nr. 203.

Instalatorowie koncesyonowani do zaprowadzania przewodów gazu acetylenowego i do ustawiania stałych przyrządów dla wyrobu gazu, obowiązani są utrzymywać chronologiczny, dla władzy politycznej pierwszej instancyi w każdym czasie dostępny rejestr objętych do wykonania robót około gazu acetylenowego a to oddzielnie od rejestru robót około gazu oświetlającego, o ileby byli obowiązani równocześnie według § 2 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76, taki rejestr prowadzić.

Stale przyrządy ustawiać, jakoteż istotne zmiany w zakładach gazu acetylenowego przedsiębrać mogą tylko koncesyonowani do tego instalatorowie gazowi.

II. Postanowienia szczególne.

a) Co do przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego.

§ 15.

Badanie przyrządów.

Z przyrządów dla zakładów gazu acetylenowego wszelkiego rodzaju wolno używać do wytwarzania gazu tylko takich, których system polityczna władza krajowa na osobną prośbę uzna na podstawie orzeczenia rzeczoznawców za dopuszczalny.

Do takiego oświadczenia jest z reguły powołana ta władza krajowa polityczna, w której obszarze

administracyjnym znajduje się siedziba firmy zamierzającej wprowadzać w obrót lub też — jeżeli to firma zagraniczna — jej skład. Oświadczenie to uzyskać jednak może firma lub strona zamierzająca ustawić aparat, którego system nie jest jeszcze aprobowany, także u tej władzy krajowej, w której obszarze administracyjnym ma być przyrząd ustawiony.

Jeżeli do wydania orzeczenia rzeczoznawców o systemie przyrządu potrzebne jest wypróbowanie przyrządu, natenczas strona prosząca ma ponosić koszty dostawy i przysposobienia tego; tak samo należy do strony dostarczenie potrzebnego do wypróbowania przyrządu karbidu wapniowego jak i ewentualnie potrzebnego personelu pomocniczego.

Oświadczenie dopuszczalności, wydane przez jedną władzę krajową ma znaczenie dla wszystkich w Radzie państwa reprezentowanych królestw i krajów.

§ 16.

Dodatek informacyjny do przyrządu.

Do każdego przyrządu musi być dodany dokładny opis jego konstrukcyi z wyraźnym szkicem szematycznym przyrządu, jakoteż krótkie przedstawienie obchodzenia się z nim i obsługi.

Opis ten, który w odpowiedniej formie, na wpadającym w oczy miejscu, za szkłem, w lokalu przyrządów ma być umieszczony, ma zawierać według §u 15. tego rozporządzenia aprobatę dotyczącego systemu ze strony władzy aprobowującej daty rezolucyi, jakoteż pouczenie o obchodzeniu się z karbidem wapniowym i gazem acetylenowym i o ich własnościach; w tem pouczeniu podać także należy, w jakim odstępie czasu lub po jakim spotrzebowaniu karbidu czy też gazu przy pewnej wielkości przyrządu do czyszczenia ma się zmieniać masę oczyszczającą. W końcu w tem pouczeniu podać należy te zasady postępowania, które są wskazane w celu odwrócenia niebezpieczeństw w czasie ruchu zakładu gazu acetylenowego powstać mogących i ich następstw. Opis (pouczenie) podlega cenzurze politycznej władzy krajowej, musi zatem być dołączony do podania wnoszonego po myśli § 15. tego rozporządzenia, o dopuszczenie systemu przyrządowego i to w trzech egzemplarzach.

§ 17.

Systemy przyrządów o rozmaitej wydajności.

W razie zamierzonego wykończenia systemu przyrządu o rozmaitej wydajności, należy przy wniesieniu prośby o uznanie dopuszczalności (§ 15) podać wymiary głównych części składowych a przedewszystkiem także przeznaczoną do użycia zawar-

tość zbiornika gazu poszczególnych obiektów budowlanych i uwzględnić je w opisie systemu przyrządu (§ 16).

§ 18.

Oznaczenie przyrządów.

Na każdym przyrządzie ma być na łatwo dostępnym miejscu przymocowany szyld z podaniem nazwiska, względnie firmy wykonawcy, roku wykonania, przeznaczonej do użycia zawartości zbiornika gazu (w litrach) i największej dopuszczalnej wydajności przyrządu (oddawanej na godzinę ilości gazu w litrach).

§ 19.

Wydajność przyrządów.

Główne części składowe każdego przyrządu muszą zostawać w należyтым stosunku do oznajmionej w myśl § 18. wydajności przyrządu; szczególnie zawartość użytego zbiornika gazu musi przynajmniej 75 procent objętości na godzinę oddawanego gazu wynosić. Przekroczenie oznajmionej wydajności jest w czasie ruchu niedopuszczalne.

§ 20.

Przyrządy, przy których dzwon gazowy musi się zdejmować.

Przyrządy, przy których w celu zasilenia karbidem wapniowym i wodą lub też w celu usunięcia pozostałości musi się dzwon gazowy zdejmować albo zbiornik gazowy otwierać, są dopuszczalne tylko dla spożycia gazu aż do 50 litrów na godzinę i napełnienia wapieniem w ilości do 1 kilograma.

§ 21.

Wyparcie powietrza z przyrządów.

Przyrządy dla spożycia gazu ilości większej niż 50 litrów na godzinę muszą być tak urządzone, by można było przed puszczeniem w ruch powietrze wyprzeć i umożliwić bez niebezpieczeństwa, gdy gaz powstawać zaczyna, uchodzenie wylaniającej się mieszaniny gazu z powietrzem (tak zwanego „fałszywego powietrza“).

§ 22.

Otwieranie przyrządów.

Przy przyrządach, które są przysposobione do spożycia gazu większej ilości niż 1500 litrów na godzinę, muszą być w celu zasilenia karbidem wapniowym lub wodą, jak i dla usunięcia pozostałości, te części przyrządu, które się otwierają, tak urządzone, by przed otwarciem mógł ewentual-

nie w tych częściach zawarty gaz acetylenowy bez niebezpieczeństwa ujść.

Takie szczególne urządzenia nie są jednak wymagane przy przewodach rurowych, kurkach i podobnych częściach przyrządu, które tylko nieznaczne ilości gazu acetylenowego zawierają.

§ 23.

Przyrządy, działające automatycznie.

Przy automatycznie działających przyrządach, gdzie generatory są wbudowane w zbiornik gazu, nie może wydzielana na godzinę ilość gazu przekraczać 300 litrów.

§ 24.

Przyrządy, w których woda dochodzi i przyrządy, w których karbid wapniowy zanurzany jest w wodzie.

Przy przyrządach, w których gaz się wytwarza przez dopływ wody do karbidu wapniowego lub przez peryodyczne stykanie się tych obydwóch czynników, należy starać się, by późniejsze tworzenie się gazu nie wywołało szkodliwych następstw.

§ 25.

Przyrządy, w których karbid wapniowy kawałkami spada w wodę.

Przyrządy, w których karbid wapniowy kawałkami spada w wodę, muszą mieć do użytku zawartość zbiornika gazu (§ 18 i 19) o takiej przynajmniej objętości, by cała z jednego kawałka karbidu wytworzona ilość gazu mogła się zmieścić w zbiorniku gazu, bez przekroczenia dopuszczalnego ciśnienia.

§ 26.

Ciśnienie gazu.

Wszystkie przyrządy służące do wytwarzania gazu acetylenowego muszą być tak urządzone, by ciśnienie gazu w żadnej ich części nie przekraczało bezwzględnego ciśnienia o 1.1 atmosfery.

§ 27.

Temperatura.

Temperatura, która powstaje wskutek rozkładu karbidu wapniowego w wodzie, nie śmie wynosić w przestrzeni gazowej generatora, w żadnej chwili procesu tworzenia się gazu więcej, jak 80° stędnego termometru.

§ 28.

Materyał.

Przyrządy służące do wytwarzania gazu acetylenowego mają być wykonane wraz z całym urzą-

dzeniem fachowo, z materiału odpornego pod względem zmian formy i przerdzewienia. Do tych części, które się stykają z karbidem wapniowym lub gazem acetylenowym, nie wolno używać kruszców, które z acetylenem, zwłaszcza jak miedź, łączą się w związku wybuchowe. Aliaże miedzi (mosiądz, bronz itp.) dozwolone są tylko do kurków, wentylów, ześrubowań i podobnych części składowych i muszą być wciąż czysto trzymane.

Wszystkie części przyrządu, które są wystawione na zewnętrzne i wewnętrzne ciśnienie gazu acetylenowego i nie z jednego są wykonane, muszą być fachowo nitowane lub szwejsowane. Podwójne falcowanie jest dopuszczalne tylko przy przyrządach o spożyciu gazu do 100 litrów na godzinę. Lutu używać można tylko do uszczelnienia.

Użycie węzłów gumowych jako przewodów, które gaz acetylenowy przeprowadzają pod ciśnieniem, dozwolone jest, wyjąwszy przypadki w § 44 przewidziane tylko przejściowo.

§ 29.

Wentyle bezpieczeństwa, rury bezpieczeństwa.

Każdy przyrząd musi być opatrzony wentylem lub rurą bezpieczeństwa, o takim przecięciu poprzecznym, by gaz bez niedopuszczalnego przekroczenia ciśnienia mógł uchodzić.

Rura odprowadzająca powinna wychodzić na wolne powietrze, o ile możności ponad dach i być odpowiednio zabezpieczona od deszczu i śniegu; pod żadnym warunkiem nie może być umieszczona w pobliżu okien lub w ten sposób, by uchodzący gaz mógł się dostać do sąsiednich, zamkniętych lokali, lub by ktoś niepowołany mógł go zapalić. Sąsiedztwa kominów o ile możności należy unikać; jeżeli zaś kominy znajdują się w mniejszej odległości od rury odprowadzającej jak 5 metrów, wtedy musi ona co najmniej o 1 metr przewyższać otwory kominowe. Odprowadzanie gazu do dymników jest niedozwolone.

§ 30.

Przyrząd do czyszczenia.

W celu oswobodzenia gazu acetylenowego od domieszanych zanieczyszczeń (amoniaku, siarkowodoru, fosforowodoru itp.) powinien być każdy przyrząd opatrzony należycie funkcjonującym przyrządem odpowiednich rozmiarów do czyszczenia, w razie potrzeby także opłóczką lub przyrządem do suszenia.

Przyrząd do czyszczenia powinien być zamknięty od strony zbiornika gazu i generatora, jakoteż przewodu gazowego.

Przy sposobności wydawania — przepisanej §em 15 tego rozporządzenia — opinii rzeczoznaw-

ców o systemie przyrządu, należy stwierdzić, czy czyszczenie odbywa się prawidłowo i czy zawarte w pouczeniu daty o zmienianiu masy do czyszczenia na podstawie doświadczenia przy normalnym ruchu dają gwarancję także trwałego, dostatecznego czyszczenia.

Pod względem wykonania przyrządów do czyszczenia, tudzież ewentualnych, osobnych przyrządów do płukania i suszenia obowiązują postanowienia § 28. tego rozporządzenia; nadto mają być materiały do tego użyte dostatecznie odporne na szkodliwe działanie mas użytych do czyszczenia lub suszenia.

§ 31.

Manometr.

Manometrów rtęciowych przy przyrządach, służących do wyrobu gazu acetylenowego, używać nie wolno.

Manometry ciecz zawierające, mają być w razie ich użycia, zamykalne i co najmniej dwa razy tak długie, jak tego normalne ciśnienie gazu wymaga.

W czasie regularnego ruchu przy przyrządach automatycznie działających, ma być kurek manometry do zamykania zamknięty.

§ 32.

Zabiegi przeciw zamarzaniu.

Niebezpieczeństwu zamarzania należy przy wszystkich przyrządach wyrobu gazu acetylenowego w stosowny sposób zapobiegać.

Gdzie temu już w inny jaki sposób nie zapobieżono, należy używać jako cieczy zobojętniającej takich płynów lub rozczyńców, które mają dostatecznie niski punkt marznięcia i szkodliwie nie działają na stykający się z nimi gaz acetylenowy lub na ścianę naczynia. To samo obowiązuje przy użyciu cieczy lub rozczyńców do użytych ewentualnie manometrów.

§ 33.

Urządzenia sygnałowe.

Urządzenia sygnałowe oznajmiające najwyższy lub najniższy dozwolony stan dzwonu gazowego muszą, — jeżeli są jakie — być tego rodzaju, by powstawanie iskiek w lokalu przyrządu było wykluczone.

§ 34.

Naprawa przyrządu.

Naprawy, przy których posługiwać się trzeba płomieniami dmuchawkowymi lub innymi środkami pomocniczymi, które mogą wzniecić ogień spowodować, można przedsięwziąć tylko wtedy, gdy ruch zakładu zupełnie wstrzymany został a gaz

acetylenowy, w częściach naprawy wymagających ewentualnie zawarty wodą lub w inny nadający się sposób został wyparty. Przeszukiwanie miejsc nieuszczelnionych przy pomocy wolnych płomieni jest wzbronione.

§ 35.

Obsługa przyrządów.

Przyrządy wyrobu gazu acetylenowego obsługiwane mogą tylko osoby dorosłe, na które się spuścić można a które z urządzeniem i ruchem przyrządu są obznajomione.

§ 36.

Przyrządy przenośne.

Przyrządy wyrobu gazu acetylenowego, przy których tak generator jak i palnik są przenośne (lampy stołowe, wiszące, projekcyjne, latarnie rowerowe, lampki do lutowania, przyrządy do gotowania itp., tudzież wszystkie wyłącznie na wolnym powietrzu używane, stałe przyrządy (lampy przydrożne i ogrodowe itp.) są z pod postanowień tego rozporządzenia obowiązujących dla przyrządów oprócz §§ 26. 27 i 28, ustęp 1, wyjęte, jeżeli spożyczenie gazu nie wynosi więcej, jak 50 litrów na godzinę a całe napełnienie wapieniem nie więcej jak 1 kilogram.

b) Co do lokali dla przyrządów.

§ 37.

Wielkość, położenie i urządzenie.

Wszystkie lokale, gdzie się ustawia przyrządy do wyrobu gazu acetylenowego, muszą być takich rozmiarów a zwłaszcza tak jasne i wysokie, by przyrząd bez przeszkody można obsługiwać. Nie wolno ich do żadnego innego celu używać, jak do przechowywania karbidu wapieniowego (§ 3) i przetworów, potrzebnych do oczyszczania gazu acetylenowego.

Lokale te powinny mieć podłogę, nieprzepuszczającą wody, i światło dostateczne. Opalane być mają tyłką parą lub gorącą wodą i nie mają zawierać żadnych palenisk i dynników. Należy się postarać o sztuczne oświetlenie lokalu dla przyrządów; światło umieszczone być musi zewnątrz tylko, za zawsze szczelnie zamkniętą taflą szklaną (oknem), od uszkodzeń kratą z drutu zaopatrzoną; w tej samej ścianie, w której się znajduje to okno zamknięte nie śmie być żaden inny otwór — chyba, żeby to było bezwarunkowo potrzebne. Jeżeli gaz acetylenowy ma dostarczać oświetlenia sztucznego dla lokalu przyrządów, należy postarać się nadto o posiłkowe oświetlenie w razie wypadku.

Drzwi lokali od przyrządów mają się otwierać na zewnątrz i nie mogą stać otworem.

W lokalach tych należy się postarać o dostateczną wentylację; wentyle mają być niezamykalne i tak umieszczone, by gaz mógł bez niebezpieczeństwa uchodzić nawet z najwyższych położonych punktów lokali. Zresztą do rur wentylacyjnych mają analogiczne zastosowanie postanowienia §u 29., ustępu 2.

Na przypadek pożaru należy trzymać w lokalach przyrządów w pogotowiu dostateczną ilość piasku, popiołu, ziemi lub t. p.

Wstęp do hali przyrządów jest dla niepowołanych wzbroniony. Wchodzenie do tych lokali ze światłem, jakoteż palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami zapalnymi jest w nich zakazana. Na drzwiach wchodowych należy umieścić wyraźnie widzialny napis: „Zakład gazowo-acetylenowy! Obcym wstęp wzbroniony. Wszelka manipulacja ze światłem i przedmiotami zapalnymi tudzież palenie tytoniu jak najsurowiej wzbronione!”

§ 38.

Ustawianie przyrządów w domach mieszkalnych.

Przyrządy do gazu acetylenowego, obliczone na spożyczenie gazu w ilości do 300 litrów na godzinę, można także ustawiać w bocznych lub suterenowych lokalach budynków. W razie jednak użycia przyrządów do spożyczenia gazu w ilości ponad 50 litrów na godzinę lub do napełniania karbidem ponad 1 kilogram, nie mogą te lokale znajdować się pod lokalami zamieszkanymi lub służącymi ludziom do stałego przebywania i muszą być od nich pełnymi murami oddzielone. Klatek schodowych i piwnic, tudzież lokali, w których stale ludzie przebywają, do ustawiania przyrządów służących do wytwarzania gazu acetylenowego używać nie wolno.

§ 39.

Ustawianie przyrządów w umyślnie do tego przeznaczonych budynkach.

Przyrządy gazu acetylenowego, obliczone na spożyczenie gazu w ilości większej ponad 300 litrów na godzinę, mogą być ustawiane tylko w budynku umyślnie na ten cel przeznaczonym. Budynek ten musi być od budynków mieszkalnych lub do stałego przebywania ludzi przeznaczonych, o ile one nie są od pierwszego murem ogniowym oddzielone, jakoteż od granic sąsiednich, co najmniej o 5 metrów oddalony, na zewnątrz od ognia zabezpieczony i opatrzony lekkim, wody nieprzepuszczającym dachem.

Jeżeli budynek oddalony jest przynajmniej o 10 metrów od innych mieszkalnych lub do stałego przebywania dla ludzi przeznaczonych budynków,

jakoteż od granic sąsiednich, natenczas zabezpieczenie od ognia nie jest wymagane.

§ 40.

Zakłady ze zbiornikiem gazu o więcej jak $8m^3$.

Zakłady gazu acetylenowego, w których używana zawartość zbiornika gazu wynosi więcej jak 8 metrów sześciennych, stawiać należy tak, żeby przyrząd w którym się gaz wytwarza i zbiornik gazu znajdowały się w zabudowaniach od siebie oddzielonych; zbiornik gazu może być umieszczony i pod gołym niebem; musi być jednak ogrodzony, by niepowołani wstępu nie mieli. Zakłady tego rozmiaru stać powinny w odległości przynajmniej 10 metrów od budynków mieszkalnych, lub ludziom do stałego przebywania służących, tudzież od granic sąsiednich, nadto winny być zaopatrzone w gromochrony.

§ 41.

Zachowanie się w razie niebezpieczeństwa pożaru.

Gdy w pobliżu zakładu wybuchnie pożar, nie wolno zamykać głównego kurka przewodu gazu rurowego (§ 43) dopóty, dopóki nie będzie zupełnej pewności pod tym względem, że nie ma już ludzi w tych zagrożonych lokalach, w których mieści się przewód rurowy.

§ 42.

Zawiadomienie straży pożarnej.

Pożarnej straży miejscowej należy podać do wiadomości, gdzie się znajdują w ruchu będące zakłady gazu acetylenowego.

c) Dla przewodów gazu acetylenowego.

§ 43.

Zastosowanie regulaminu gazowego.
Próby manometru.

Do przewodów gazu acetylenowego stosują się w ogólności postanowienia regulaminu gazowego (rozporządzenie ministeryalne z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76); dla prób manometrycznych wziąć jednak należy za podstawę zamiast ciśnienia słupa wody o co najmniej 350 milimetrach a przy ciśnieniu przewodowym słupa wody ponad 117 milimetrów, przynajmniej potrójne ciśnienie przewodowe. Opadnięcie ciśnienia, które się przy tem okaże, nie powinno w czasie 5 minutowym wynosić więcej, jak 20 milimetrów słupa wody.

Istniejących już przewodów gazowych używać można do gazu acetylenowego tylko wtedy, jeżeli czynią zadość wspomnianej próbie manometrycznej.

Wszystkie przewody gazu acetylenowego muszą być od przyrządu oddzielone kurkiem do zamykania (kurek główny).

§ 44.

Materyał.

Na przewody gazu acetylenowego używać należy z reguły tylko żelaza i ołowiu, tego ostatniego jednak tylko wtedy, jeżeli przewody leżą zupełnie swobodnie i nie są wystawione na mechaniczne uszkodzenia.

Przewody rurowe mają być o ile możności niedostępne.

Metale, które się z gazem acetylenowym łączą w związki wybuchowe, zwłaszcza miedź, są od użycia przy przewodach gazu acetylenowego wykluczone. Aliażów miedzi (mosiądzu, bronzu itp.) można używać tylko do kurków, wentyli, zaśrubowań i podobnych części składowych a czysto je zawsze utrzymywać należy.

Węzów gumowych wolno używać tylko do połączenia z lampami ruhomemi, przyrządami do gotowania itp. Każdy węz musi się dać odgraniczyć bezpośrednio przed odgałęzieniem się jego od stałego przewodu, zaponiocą umieszczonego w nim kurka i tak być przymocowany na obydwóch końcach, żeby usunięcie się jego było wykluczone.

d) Pozbywanie się pozostałości.

§ 45.

Doły składowe.

Pozostałości zawarte w przyrządach do wytwarzania gazu acetylenowego (wapno, woda acetylenowa, masa oczyszczająca itp.) usuwać należy w sposób nieszkodliwy.

Z przyrządów do spotrzebowania gazu aż do ilości 300 litrów na godzinę, można pozostałości po starannem wymięszeniu z wodą wrzucać także do dołów murowanych.

Na pozostałości z przyrządów do większego spotrzebowania gazu pozakładać należy osobne doły. Doły te mogą być otwarte, jeżeli mają należyte ogrodzenie, w przeciwnym razie muszą mieć mocne pokrywy i stosowne urządzenie do wywietrzania.

C. Postanowienia karne i końcowe.

§ 46.

Przekroczenia.

Przekroczenia postanowień tego rozporządzenia karane będą — o ile nie podlegają powszechnej ustawie karnej, postanowieniom karnym ustawy

przemysłowej, powszechnej ustawy górniczej lub innych odnośnych ustaw — według rozporządzenia ministerjalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198. grzywnami w kwocie od 2 do 200 K lub aresztem od 6 godzin do dni 14.

§ 47.

Doświadczenia naukowe.

Przepisy dla wyrobu i użycia acetyleny stosują się do naukowych doświadczeń w laboratoriach, zakładach badania itp.

§ 48.

Stosowanie przepisów w obrębie kolei żelaznych.

Do zakresu działania kolei żelaznych stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia o tyle, o ile nie odnoszą się do przedsięwzięć przemysłowych (artykuł V, lit. l patentu obwieszczonego ustawą przemysłową z dnia 20. grudnia 1859, Dz. u. p. Nr. 227) i o ile osobne przepisy co do przewozu kolejami żelaznymi nie zawierają odmiennych zarządzeń. Postanowienia §§ów 1, 2, 4, 5 i 6 nie znajdują zastosowania do przejściowego składu karbidu wapniowego w ruchu kolei żelaznych.

O ile ruch kolei żelaznych wchodzi w rachubę, powołana jest do przepisanych czynności urzędowych, w miejsce władz w §§ach 10, 12, 15 i 16 oznaczonych, władza nadzorcza kolei żelaznych (§ 8 obwieszczenia z dnia 19. stycznia 1896, Dz. u. p. Nr. 16), która w przypadkach, w których do wytwarzania zgęszczonego gazu acetylenowego lub ustawienia przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego potrzebne jest osobne pozwolenie władzy (§§ 10 i 12), winna przed wydaniem decyzji porozumieć się z właściwą polityczną władzą krajową. Rzeczona władza nadzorcza może poruczać wykonanie i naprawę przewodów gazu acetylenowego i ustawianie przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego także takim odpowiednio ukwalifikowanym funkcyjaryuszom kolejowym, którzy nie posiadają koncesji w § 14 niniejszego rozporządzenia przewidzianej.

§ 49.

Transport i użycie karbidu wapniowego i acetyleny w obrębie ruchu okrętowego.

Do transportu i użycia karbidu wapniowego i acetyleny w żegludze morskiej i lądowej postanowienia niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania.

§ 50.

Użycie karbidu wapniowego i acetyleny w górnictwie.

Jeżeli w jakiej kopalni zastrzeżonych minerałów urządzi się po myśli § 131. powszechnej ustawy górniczej zakłady do wytwarzania i użytkowania karbidu wapniowego i acetyleny na powierzchni a wymagane jest do tego wedle obowiązujących przepisów zezwolenie władzy, należy się postarać u władzy politycznej o konsens na budowę przewidziany w § 133 powszechnej ustawy górniczej; do zakładów tego rodzaju stosują się przepisy tego rozporządzenia z tym dodatkiem, że przy wszystkich czynnościach urzędowych władz politycznych należy działać w porozumieniu z właściwymi władzami górniczymi. O urzędzeniu i puszczeniu w ruch takich zakładów ma posiadacz kopalni oznajmić władzy górniczej; do tej władzy należy w myśl §u 220 i następnych paragrafów powszechnej ustawy górniczej nadzór ruchu, wykonanie przepisów niniejszego rozporządzenia i usuwanie ewentualnych nieprawidłowości.

Do wytwarzania i użytkowania karbidu wapniowego i acetyleny w kopalniach — pod powierzchnią — nie stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia; potrzebne środki ostrożności mają w nich władze górnicze przedsiębrać.

§ 51.

Rozporządzenie to nabiera mocy obowiązującej z dniem obwieszczenia.

Równocześnie przestaje obowiązywać rozporządzenie ministerjalne z dnia 14. listopada 1901, Dz. u. p. Nr. 184.

Wittek wlr.

Bylandt wlr.

Call wlr.

Buquoy wlr.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzi nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße 1. 26, także w roku 1905 w języku niemieckim, czeskim, kroackim, polskim, rumuńskim, ruskim, słoweńskim i włoskim.

Prenumerata na cały **rocznik 1905** każdego z tych ośmiu wydań Dziennika ustaw państwa, za którą poszczególne części wydaje się w miejscu lub posyła pocztą bezpłatnie, wynosi 8 K.

Prenumeruje się w Składzie c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße 1. 26, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Zamawiając jednak Dziennik ustaw państwa, trzeba równocześnie złożyć przypadającą kwotę pieniężną, gdyż Dziennik posyła się tylko tym, którzy prenumeratę z góry zapłacą.

Pojedyncze roczniki wydania **niemieckiego** dostać można:

Rocznik 1849 za	4 K 20 h	Rocznik 1868 za	4 K — h	Rocznik 1887 za	5 K — h
" 1850 "	10 " 50 "	" 1869 "	6 " — "	" 1888 "	8 " 40 "
" 1851 "	2 " 60 "	" 1870 "	2 " 80 "	" 1889 "	6 " — "
" 1852 "	5 " 20 "	" 1871 "	4 " — "	" 1890 "	5 " 40 "
" 1853 "	6 " 30 "	" 1872 "	6 " 40 "	" 1891 "	6 " — "
" 1854 "	8 " 40 "	" 1873 "	6 " 60 "	" 1892 "	10 " — "
" 1855 "	4 " 70 "	" 1874 "	4 " 60 "	" 1893 "	6 " — "
" 1856 "	4 " 90 "	" 1875 "	4 " — "	" 1894 "	6 " — "
" 1857 "	5 " 70 "	" 1876 "	3 " — "	" 1895 "	7 " — "
" 1858 "	4 " 80 "	" 1877 "	2 " — "	" 1896 "	7 " — "
" 1859 "	4 " — "	" 1878 "	4 " 60 "	" 1897 "	15 " — "
" 1860 "	3 " 40 "	" 1879 "	4 " 60 "	" 1898 "	6 " — "
" 1861 "	3 " — "	" 1880 "	4 " 40 "	" 1899 "	10 " — "
" 1862 "	2 " 80 "	" 1881 "	4 " 40 "	" 1900 "	7 " — "
" 1863 "	2 " 80 "	" 1882 "	6 " — "	" 1901 "	6 " — "
" 1864 "	2 " 80 "	" 1883 "	5 " — "	" 1902 "	7 " 50 "
" 1865 "	4 " — "	" 1884 "	5 " — "	" 1903 "	9 " — "
" 1866 "	4 " 40 "	" 1885 "	3 " 60 "	" 1904 "	5 " — "
" 1867 "	4 " — "	" 1886 "	4 " 60 "		

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od r. 1870 począwszy dostać można po tej samej cenie co wydania niemieckie.

W razie nabycia co najmniej 10ciu dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz przyznaje się opust 20%, w razie nabycia co najmniej 25 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 25% a w razie nabycia co najmniej 35 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 30%.

NB. Egzemplarze Dziennika ustaw państwa, które zaginęły lub doszły **niezupełne**, reklamować należy najpóźniej w **przeciągu czterech tygodni** wprost w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica III, Rennweg 1. 16.

Po upływie tego terminu można pojedyncze części Dziennika ustaw państwa dostać tylko za **opłatą ceny handlowej** ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h).

Ponieważ **wszystkie roczniki wydania niemieckiego od roku 1849 i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach od roku 1870 są całkowicie uzupełnione**, przeto można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej **nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część** wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h); tym sposobem umożliwione zostało uzupełnienie niekompletnych roczników i zestawienie pojedynczych części podług materyi.